

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A kormányforma kérdése

A kormányhoz közelálló körökben a nemzetgyűlés legközelebbi munkaprogramja gyanánt jelölték meg a kormányforma végleges rendezésének kérdését. Nem titkolhatjuk el meglepetésünket e megbízható forrásból nyert értesülés fölött, — bár Bethlen István vásárhelyi beszédéhez bő kombinációkat fűzhettünk, — nem pedig azért, mert csak a közelmúltban hallottunk felelős személyek részéről olyan kijelentéseket, melyek szinte kizárták azt, hogy mostanában e kérdés újból szőnyegre kerülhessen. Ugy sejtjük, hogy a kormányt nyomós kül- és belpolitikai okok késztetik erre a különben időszertűlten lépésre. Ugy sejtjük, hogy a volt király személyével kapcsolatban nemrég napfényrejutott puccskísérletek kül- és belpolitikai kontroverziái adják az elhatározáshoz a legfőbb indítékokat.

A nemzet szempontjából azonban bármi is a kormány eme lépésének az oka, legfontosabb az, hogy a kormányforma kérdése valóban végleges formában tisztáztassék. Az ország jövőjének érdekében nem szabad lehetővé tenni, hogy bizonyos körök távoli és sokszor nem egészen tiszta célok érdekében veszélyeztessék az ország lerongyolódásának egyetlen vigasztaló motívumát: az állami függetlenséget és önállóságot. Nem szabad lehetővé tenni, hogy e vitális kérdés végleges formában való rendezetlensége folytán alkalom adassék holmi kalandos puccskísérletekre és a belső rend és nyugalom újból való veszélyeztetésére.

Törvénybe kell iktatni az ország visszanyert teljes szabadságát, ki kell mondani a végleges önállóságot és függetlenséget és törvényben kell deklarálni a *pragmatica sanctio* mindörökre való megszűntét és érvénytelenségét.

Nyomatékosan kell kifejezést adni a nemzet azon kívánságának, azon határozott akaratának, hogy Szent István koronája csak nemzeti király fejére illesztessék s aki azt viseli, más állam uralkodója soha, semmiféle körülmények között nem lehet.

Ezzel a törvénnyel egyszersmindkorra elejét lehet venni annak, hogy meggondolatlan puccskísérletekkel a föld lassan-lassan megjavuló érzelmeit a rosszindulatú antipáthia, vagy a várakozó álláspont áldástalan meddőségére változtassák a még mindig nagy számban lévő akarnokok és idebenn az örvendetesen erősödő konszolidáció nyugodt menetét a pártoskodás végzetes veszedelmének tegyék ki. Ezuttal is és újból hangsúlyoz-

zuk azonban, hogy *csakis a kormányforma* ilyen végleges rendezését tartjuk az ország érdekében valónak ma és semmiesetre sem a *király személyének*

megválasztását. Azzal várunk kell mindaddig, míg a kül- és belpolitikai helyzet gyökeres megváltozása időszertűvé nem teszi.

Törvényjavaslat a házhelyekről

A nemzetgyűlés mai ülése

Budapest, szept. 24. (Nem. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését egyenyed 11 kor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Bejelenti hogy Simonyi Semadam Sándor sürgős interpellációra kért, és kapott engedélyt. Ezután a gazdasági és ipari szövekezetekről szóló törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot harmadszori olvasásában is elfogadják, ugyszintén a közzgazdasági fakutás felállításáról és ideiglenes szervezéséről szóló törvényjavaslatot is.

Ezután Rubinek István előadó ismerteti a házhelyek kijelöléséről és felhasználásáról szóló törvényjavaslatot. Nagyatádi Szabó kéri a javaslat elfogadását, s kéri, hogy ne tartsanak fölötte hosszabb vitákat, hadd jusson minél előbb tető alá a javaslat. A nemzetgyűlés támogató-sára számít.

Gyömörey Gyula meg van győződve, hogy ez a javaslat a szociális békét fogja szolgálni. Megnyugtató kijelentést kér arra vonatkozólag, hogy a földbirtokreform e javaslat miatt nem fog késedelmet szenvedni.

Szilágyi Lajos aggodalommal látja, hogy a földbirtokreformot huzzák-halaszítják. Kéri, hogy kinek az érdeke kívánja a halogatást? Ez a kiszagdapárt halála lesz. (Közbeiktatások: Az ország halála!) A javaslatot elfogadják.

Többek hozzájárulása után nagyatádi Szabó reflektál a vita során elhangzott beszé-

dekre, majd a Ház általánosságában és részleteiben is elfogadja a javaslatot.

Öt perc szünet után Simonyi Semadam Sándor terjesztette elő sürgős interpellációját. Szóváltette, hogy Mezőkövesden a gazdáktól bevonják a katonai lovakat, ami nagy izgalmat vált ki a gazdák körében. Rámutat arra, hogy a régi közös hadseregnek voltak hibái, de voltak erényei is. Reméli, hogy a Nemzeti Hadsereg csak az erényeket veszi át. Élénk kontaktust kell fenntartani — ugymond — a Nemzeti Hadseregnek a polgársággal. Előterjeszti interpellációját, amelyben kéri a honvédelmi minisztertől, van-e tudomása arról, hogy Mezőkövesden a katonai lovakat bevonják és ha igen, hajlandó-e azt megfelelően orvosolni?

Sréter István honvédelminiszter kijelenti, hogy a miskolci hadosztálynál megalakulóban van a tüzérség, erre a célra szükség van 100 lóra. Ezért rendelték el a mezőkövesdi lovak bevonását. Már intézkedett, hogy a mezőkövesdi gazdáknak kölcsön lovakat adjanak. Elmondja még, hogy a legénység 3 legidősebb évfolyamát szabadságotni fogja, hogy résztvehessenek a mezőgazdasági munkálatokban. A három legfiatalabb korosztály lesz majd kiképezve ezek pótlására. Simonyi-Semadam Sándor képviselő és a Ház tudomásul veszi a választ. Ezután az ülés 2 órakor véget ért.

Teleki a külügyi helyzetről

Budapest, szept. 24. (Nemz. St. tel. jel.) A külügyi bizottság tegnapi ülésén megjelent Teleki Pál miniszterelnök, több miniszter és igen sok képviselő. Teleki miniszterelnök mondott Andrassy Gyula megnyitó beszéde után nagy beszédet, amit a bizottság tagjai feszült érdeklődéssel hallgattak végig. Másfélórás beszédében sorra vette a külpolitikai kérdéseket. Rámutatott arra, hogy jelenleg is a legrosszabb helyzetben vagyunk háboru előtti szöveiségeink között, amit a veszített háboru, a két forradalom és az ellenséges megszállás okozott.

Az országnak az most az érdeke, hogy erőre kapjon. A jó külpolitikának jó belpolitika az alapja. Arra kell törekednünk, hogy a megmaradtakat megerősítsük, mert csak erős államok kapnak szövetségeket, gyengék nem. A szomszéd államokkal nehezen indult meg az érintkezés, most már azonban közbejárás útján sikerült a szomszédos államokkal az érintkezést felvenni, elsősorban gazdasági téren. Romániából a legközelebbi időben politikai és gazdasági bizottság fog Budapestre érkezni. Jugoszlávia egy ó-szerb diplomata képviselőt fog küldeni. A nagy hatalmak felé általános külpolitikai orientáció van. Ki kell emelnie, hogy közép Európában Franciaország a vezető hatalom.

Franciaország számos kérdésben támogatott bennünket, így a szénelállítás, a szomszédos államokkal való érintkezés felvétele, a Duna bizottság kérdésében. Amerika meglehetősen érdektelen a kelet-európai helyzet iránt. Az osztrák kérdés több szempontból érdekel minket, bár az osztrák és a magyar kormányokat

nagy világfelfogásbeli különbség választja el egymástól. Bécs ma a kommunista agitáció központja.

Ami Nyugatmagyarország kérdését illeti, reméli, hogy békés úton sikerülni fog meg egyezésre jutni. Németországgal a legjobb viszonyban vagyunk, a régi kereskedelmi szerződéseket megújítottuk. Lengyelországhoz régi szimpátiák fűznek. Végül bejelentette, hogy külügyminiszter Csáky Imre gróf lett s hogy a legközelebbi gyűléstükét szept. 28 án folytatják, anélkülben már az új külügyminiszter is jelen lesz.

Csáky Imre --- külügyminiszter

Budapest, szept. 24. (N. St. t. j.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kormányzó Csáky Imre grófot magyar külügyminiszternek nevezte ki.

Budapest, szept. 24. (N. St. t. j.) Csáky Imre gróf külügyminiszter ma délelőlt 10 órakor tette le a kormányzó kezébe hivatali esküjét.

Millerand az új elnök

Versailles, szept. 24. (N. St. t. j.) Millerandot 609 szavazattal a köztársaság elnökének választották meg. Összesen 892 szavazatot adtak le, abszolút többség 447 szavazat volt.

Denikin csapatai 200 ezer zsidót öltek meg

London, szept. 24. (N. St. t. j.) A Daily Herald nak jelentik Ukrajnából: Denikin és Petljura csapatai 200 ezer zsidót öltek meg. Egész Ukrajnában olyan állapotokat találtak, amilyen Németországban lehetett a 30 éves háboru befejezése után.

Hajdu
1920
a 3-
an 5-
Héren

A kommunizáló vörösök az ötös tanács előtt

— Hajdu Dezső és 17 társának bünpere —

Érdekes ügyet kezdett tárgyalni tegnap reggel a debreceni törvényszék gyorsított ötös tanácsa. Hajdu Dezső, a szocializáló népbizottság politikai megbízottja és 17 társa, akik Hajdu utasítására furdókat, tisztító intézeteket, ékszerüzleteket és gyógyszerüzleteket köztulajdonba vették, azokban leltároztak, pénzt kezeltek stb. — állottak a gyorsított ötös tanács előtt. Van a vádlottak között fiatal és öreg, egészen 60 éves korig, fodrász és gyógyszerész is, — jórésztük azonban zsidó. A vádlottak a következők: Hajdu Dezső hivatalnok, 41 éves, zsidó, Molnár Sándor 45 éves, magánhivatalnok, zsidó, Róth Rudolf 27 éves, kereskedelmi alkalmazott, zsidó, Schirf Henrik 40 éves, magánhivatalnok, zsidó, Bródi Miklós 31 éves, hivatalnok, zsidó, Roze Dezső 49 éves, kereskedelmi utazó, zsidó, Held László 60 éves, kereskedelmi alkalmazott zsidó, Lengyel Károly 28 éves, fehérenemű tisztító, róm. kath., Vacha Rezső 26 éves, fehérenemű tisztító, róm. kath., Sulyok Ferenc 38 éves, fodrász, ref., Gózá Miklós 45 éves, furdós, gör. kath., Góz István 27 éves, furdós, ref., Sívágó Antal 38 éves, furdós, ref., Gödényi Ferenc 36 éves, furdós, róm. kath., Draskovics Rudolf 39 éves, róm. kath. gyógyszerészsegéd, Somogyi József 37 éves gyógyszerészsegéd és Gara Károly 32 éves, ref., gyógyszerüzleti alkalmazott és Kabai István 60 éves, furdós, ref.

A gyorsított ötös tanács elnöke Nagy Kálmán, szavazóbírák Benkő Lajos, Dancs György, Koháry József és Dávid István. A vadat Ferenczy Tibor kir. ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Fehér Mór, Hódy Béla, Fényes Dezső, Révész Miklós, Aczél Jenő, Ruszka János, Karsay Sándor, Polgár Dániel, Gulyássy János látták el.

Ferenczy Tibor kir. ügyész kéri, hogy a megnevezett tanukat, így K. Pethes Lászlót és Katz Hermant állítsák elő.

Ruszka ügyvéd nagy derűtlenség között bejelenti, hogy ez nem igen lesz lehetséges, mert Pethes László a nagykállói tébolydában van, míg Katz Hermann néhány éve meghalt. (Az idézést t. i. a Katz Hermann cég helyett K. H. nevére állították ki.)

Ferenczy ügyész felolvassa ezután a vádiratot, ami majdnem egy negyedórát vett igénybe Hajdu Dezső 17 rendbeli zsarolással mint tettes, 37 rendbeli zsarolással mint felbujtó és azonfelül orgazdaság büntetével van vádolva. A többi vádlottakat is zsarolásért és orgazdaságért vonják felelősségre.

A vádirat telovasása után az összes vádlottakat kivézetik, csupán Hajdu Dezső marad benne. Elnök kérdésére kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Őt a városi direktorium elnöke Török Gábor nevezte ki a szocializáló népbizottság politikai megbízottjának. Az egész háború alatt a harcra volt s mikor hazajött azon volt, hogy állást kapjon. 14 nap alatt talált és pedig az anyaggyűjtő állomáson. Belépett a magánalkalmazottak szakszervezetébe, amelynek elnöke is lett. Szocialista nem volt, bár mint magán ember foglalkozott a szocialista tanulmányokkal a maga szórakozására. Azért fogadta el a kommunizmus alatt neki felkínált állást, mert először, emberbaráti kötelességet vélt teljesíteni azáltal, ha a kereskedőknek használni fog, másodsor azért, hogy elne veszítse állását, harmadsor azért, mert mint szakszervezeti tagnak el kellett azt fogadnia. Beismeri, hogy több fötéri üzletet bezárított, a kulcsokat borítékba tette a direktoriumnak adta át, de később mikor látta, hogy ez nincs benne a rendeletben, visszaadatta őket. Tagadja, hogy az üzletek bezárása alkalmával kijelentette volna, hogy köztulajdonba veszi az üzleteket. A leltározásokban ő nem vett részt, sem az árakat nem állapította meg egy üzletben sem.

Elnök megállapítja, hogy Hajdu vallomásának egyes részletei eltérnek a rendőrség előtt tett vallomásától.

Majd az egyes vádpontokra térnek át. Beismeri, hogy ő záratta be a Sesztina Jenő, Aszmann Ferenc, Révész Imre, Katz Hermann és Neumann Miklós cégek üzleteit s azoknak kulcsait ő vette át. Egyébként Hajdu, aki a

fogsága alatt igen meghízott, rendkívül bőbeszédűen védekezik. Kezében jegyzetek s iratcsomó van, azokból olvassa fel a kommunista rendeleteket.

Hajdu után Molnár Sándor magánhivatalnokot hallgatják ki, aki Róthtal, Lengyellel és Vachával együtt 5 rendbeli zsarolással van vádolva, mert a fehérenemű és tisztító intézeteket szocializálták. Molnár sem érzi magát bűnösnek. Ő az adminisztrációt és az írásbeli munkát végezte. Az üzletek szocializálása úgy történt, hogy bementek minden fehérenemű és tisztító üzletbe s azt köztulajdonnak jelentették ki s leltározni kezdtek. Az utasítást Hajdu adta.

Ügyész: Miért nem hagyta ott az állását, pláne akkor, mikor látta, hogy bajok vannak?

Molnár: Nem volt jogom kritikát gyakorolni, s mert láttam, hogy kik vannak a vöröshadseregben, nem merem otthagyni az állásomat, nehogy be kelljen oda vonulnom. Így is jelentkeztem kellett s be is osztottak a vámospécsi frontra századparancsnoknak.

Roth Rudolf kelmefeslőt hallgatják ki ezután. Nem érzi magát bűnösnek. A leltározást és szocializálást beismeri.

Lengyel Károly szintén nem érzi magát bűnösnek. Őt az ágyból ráncigálták ki, hogy menjen szocializálni. Ő eleinte húzódozott a dologtól, nem is igen értette mi az, de végül mégis elment. Beismeri, hogy a Hrabéczy, Koncz, Papsilák, Feursten üzleteket szocializálták s hogy a Hrabéczy üzletbe szállítottak több más ilyen boltból is gépeket. Neki a kommun alatt is csak 10 korona fizetése volt, mint azelőtt. Pénzt nem kezel. Több terhelő adatot mond el Molnárra vonatkozólag, mire Molnár izgatottan közbevág:

— Gyalázatosan hazudik!

Elnök: Ezért rendreutasítom. Hogy mer ilyet mondani, intelligens ember léte?

Molnár: Kijöttem a sodromból a vallomás hallatára.

Elnök: Ha kijött a sodrából, volt ideje lehiggadni!

Lengyel folytatja a vallomást, s kijelenti, hogy Hajdutól szóbeli és írásbeli utasítást kapta az üzletek szocializálására. Most ismét Hajdu Dezsőt hallgatják ki, aki tagadja Lengyel állítását.

Utána Vacha Rezsőt hallgatják ki, aki szintén nem érzi magát bűnösnek. Őt Róth szólította fel, hogy vegyen részt a szocializálásban.

Róth méltatlankodva közbe vág:

— Nem is ismerem magát!

A szocializálást ugyanugy mondja el, mint az előbbieket. Ezután a védők intéznek több kérdést a vádlottakhoz, majd ismét Hajdut hallgatják ki. Ezután a harmadik vádpontokra térnek át s megkezdik Schirf Henrik kihallgatását, aki 4 rendbeli zsarolással van vádolva, mivel a Margit furdó, Bika, Telegdi s a nagyerdői furdókat szocializálta, s fizetést vett fel. Nem érzi magát bűnösnek. Őt a furdók szocializálásával bízták meg, s ő könyvelői munkát végzett. Minden furdó tulajdonossal a legnagyobb előzetkénységgel bánt. A furdók bevételeit átvette, s a Bika furdó pénztárában helyezte el, ami azonban hiánytalanul megkerült. Neki Glück a Bika furdó és Szikszay Margit, a Margit furdó tulajdonosa ajánlott fel 600—600 korona fizetést önként, s ezt fel is vette.

— Nem fogadtam el egy szabadjegyet sem. A proletárdiktatura alatt egyszer sem furdótem, — mondotta harsogó derűtlenség között.

Sulyok Ferenc fodrász kihallgatása következett ezután, aki nem érzi magát bűnösnek. Jelenléktelen vallomást tesz.

Lázár után Gödényi Ferencet, Sívágó Antalt, Góz Istvánt és Kabai Istvánt hallgatják ki szintén a furdók szocializálása miatt, akik szintén négy rendbeli zsarolás és orgazdaság büntetével voltak vádolva. Egyikőjük sem érzi magát bűnösnek. Hajdu Dezső ebben az ügyben is teljes ártatlanságát hangoztatja.

Ezután Bródi Miklós, Hadházi, Rose Dezső, Draskovics Rudolf kihallgatása következett, akik négy rendbeli zsarolással vannak vádolva mert Lőfkovics, Kostya, Halász Nándor és Sándor Ármin üzletében szocializáltak egyré-

szük mint becsüs, mások pedig mint ellenőr-zők. Nem érzik magukat bűnösnek.

Hajdu Dezső szintén tagadja ezt a vádpontot is. Bőbeszédűen kezd el védekezni.

Elnök: Ön szenvedélyesen szeret beszélni. Csak röviden, igen, vagy nem, válaszoljon, hisz nem vagyunk a szocialistáknál.

Simonyi József gyógyszerészsegédet hallgatják ki ezután, aki 10 rendbeli zsarolással van vádolva Gara Károllyal együtt.

Nem érzi magát bűnösnek. Előadja, hogy a Mihalovics Jenő gyógyszerüzletében két idegen ember jelent meg s ott rendelkezni kezdtek.

Ekkor a gyógyszerészsegédek szakszervezete őt, Garát és Barthát küldte ki annak megakadályozására, hogy a gyógyszerüzletben idegenek rendelkezzenek. Ők felmentek Vági Istvánhoz, aki Hajdu Dezsőhöz küldte őket. Hajdu azt az utasítást adta nekik, hogy pénzügyi zárlatot rendeljenek el a gyógyszerüzletben. A leltározás csak később, április 17-én kezdődött.

Ezután Gara Károlyt az utolsó vádlottat hallgatják ki, aki nem érzi magát bűnösnek s ugyanazt vallja amit Simonyi.

Végül még Hajdut hallgatják ki a 10, 11 és 12 vádpontokra vonatkozólag, mely szerint zsarolással és orgazdasággal van vádolva, de Hajdu ezekben is ártatlanságát hangoztatja. Ezután a tanu kihallgatásokra térnek át. Sok tanu van beidézve, úgy hogy a tanu kihallgatás még holnap is fog tartani. Ítélet valószínűleg szombat délután lesz.

Drágább lesz a víz is

A főszámvéző javaslatára a jog és pénzügyi bizottság pénteken d. u. tartott ülésén elhatározta, hogy a vízvezeték víz köbméterének árát 2,5, illetőleg 3 kor-ról 4 koronára javasolja emelni. Javasolják a Salétrom első négy épületének szükséglakásokká való átalakítását is 223,155 korona költséggel, továbbá Zempléni Kornél menekült aljegyzőnek szolgálati pótdíj adását.

Debrecen 90 városatyát választ

Fontos értekezlet volt kedden a belügyminiszteriumban, melyen szakférfiakon kívül részt vettek az összes főispánok. A törvényhatósági és rendezett tanácsú városok képviselőtestületeinek választásáról szóló törvénytervezetet tárgyalták. Lényeges ujtás az, hogy a rendezett tanácsú városokat kivesszék a községi törvény kötelekéből. Nem fejlődést, hanem visszafejlődést jelent azonban a virilizmus fenntartása.

Lényegesen csökkenti a tervezet a bizottsági tagok számát; 42—90 lesz a bizottsági tagok száma a törvényhatósági városokban. Debrecenben a maximum: 90. Legkevesebb: 5000 lélek után 6. Az alkotmányra és törvények megtartására a bizottsági tagoknak eskü kell tenniük. Az eskü letétele nélkül nem kezdheti meg működését a bizottsági tag. A köteletségmulasztást büntetni fogják; pl. az indokolatlan meg nem jelenést 500-tól 3000 koronáig terjedő pénzbírsággal. Kétszeri igazolatlan elmaradás esetén a bizottsági tag jogait elveszti.

Rendkívül szigorú megszorításokat tartalmaznak a passzív és aktív választójog gyakorlására vonatkozó szakaszok. A passzív választójog korhatára 30 év, 10 évi magyar állampolgárság, 6 évi helybenlakás és az állampolgári jogok és köteleességek kifogástalan gyakorlása.

Az aktív választójog korhatára 24 év, 6 évi állampolgárság és ott lakás, kifogástalan magaviselet. Az állami tisztviselőknél se a passzív, se az aktív választójog korlátozásai figyelembe nem jöhetnek. A virilis jog kiterjed a IV osztályu kereseti adót fizetőkre is. A tervezet szerint hivatalból is tagjai lesznek a bizottságnak a szaktisztviselők.

Az újonnan választott bizottsági tagok az eskütételt követő 30 nap alatt fogják megejteni a tisztujtást.

Az átmeneti intézkedéseket a főispán elnöklele alatt külön bizottság fogja megtenni, melynek tagjai lesznek a polgármester, tiszti ügyész és a főispán által kinevezendő három tag. A tervezethez még hozzá fogunk szólni.

HIREK

Mozgósításról

csempészek rémhíreket külföldi lapokba azok a „jólétesült” körök, mely oly fölségesen értenek ahhoz: miként kell minden időnek leszakítani a maga gyümölcsét. Ha már nem lehet többé oly szemérmellenül üzérkedni a természettel, nem lehet milliókat keresni az árdrágítással, — lehet rebachot csinálni a mozgósítással. Mit törődnek ők azzal, hogy mérhetetlenül sokat ártnak vele az országnak, mit nekik — ubi bene ibi patria, — mit törődnek azzal, hogy a zürichi tőzsdén két centimesra száll le a korona, hisz ők azon is sokat keresnek. Az ország sorsa őket nem érdekli, a haza nyomorúsága nekik nem okoz fájdalmat, hisz a közelmúlt beigazolta, hogy ők azon szoktak mesésen keresni, az sem bántja őket, hogy az elrablott részeket keserűvebbé, gyötrelmesebbé teszik a magyarság életét, hisz ők jól érzik magukat oláhok alatt, szerbek alatt, csehek alatt, sőt hottentótták alatt is, csak lehessen rebachra dolgozni... Ezt a fajzatot nem lehet becsültre szoktatni és nevelni sem kalodával, sem korbáccsal. Olyan ez a nemzeti testén, mint a rákfene, mely ha kivágják is, mindig újra nő. Csak radikális eszközök segíthetnek magunkon: ki kell a salakját zsupponni az országból oda, ahol most fujják együtt a követ, az ország ellenségeivel...

Vasárnap istentiszteletek

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: Nagytemplomban délelőtt 9 órákor prédikál dr Révész Imre lelkész, délután 2 órákor kátt magyaráz Nagy István segédlelkész. Kistemplomban délelőtt 9 órákor prédikál dr Ferenczy Gyula egyetemi tanár, délelőtt 11 órákor prédikál Uray Sándor lelkész, délután 2 órákor kátt Nagy Jenő h-lelk. Kossuth-utcai templomban délelőtt 9 órákor prédikál Mezei Béla segédlelkész, délelőtt 11 órákor ifjusági istentiszteletet tart dr Ferenczy Gyula egyetemi tanár, délután 2 órákor gyermekistentiszteletet tart Uray Sándor lelkész. Árpád-téri templomban délelőtt 9 órákor prédikál Nagy István segédlelkész, délután 2 órákor gyermekistentiszteletet tart Almásy Márton segédlelkész. Ispottály templomban délelőtt 9 órákor prédikál Kovács Mihály segédlelkész, délután 2 órákor gyermekistentiszteletet tart Kovács Mihály segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órákor prédikál Molnár Ferenc vallásitanító télekész.

A vasárnapi iskolák ismét megkezdődnek a szokott helyeken és időben.

A Konfirmált Leányok Szövetségében (Egyház-tér 17. sz. a.) délután 3 órákor a serdülő, 5 órákor a felnőtt tagok összejövetele.

A Nagyttemplomban délután 3 órákor a Debreceni Kálvinisták Templomgyüleléte tartja alakuló közgyűlést, amelyen prédikál dr Baltazar Dezső püspök.

Az ág. hitv. ev. templomban az istentiszteletet vasárnap délelőtt 10 órákor Materny Lajos ev. lelkész végzi.

— Rendkívüli városi közgyűlés. A főispán hétfőn d. e. 10 órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságát.

— Elismerés. Az oláh megszállás alatt Boróczy Dezső, a debreceni pénzügyigazgató-ság mellé rendelt számvétség főnöke, pénzügyi főtanácsos, volt népfőkelő százados megszervezte a katonai gazdasági hivatalt és a legnagyobb bürgósággal vezette a nemzeti hadsereg bevonulását. A nehéz időkben teljesített buzgó szolgálatait a kormány most elismerését fejezte ki önzetlen munkásságáért, melyet a megszállott Debrecenben maradt tisztiek, továbbbízogató altisztek és nyugdíjasok érdekében teljesített.

— Térzene. Holnap, vasárnap ismét alkalma lesz gyönyörködni a sétáló közönségnek a Nőth Antal szakavatott vezetése alatt álló katonazenekar pompás játékában. A térzene a városháza előtt lesz fél 12-től háromnegyed 1-ig. Műsora a következő: 1. Szép asszony induló, Strizl. 2. A szép kék Dunán, keringő, Strauss J. 3. Stradalla, nyitány, Flotora. 4. Csárdás királyné, egyveleg, Kálmán. 5. Katonák kara Faust operából, Gounod. 6. Hamburgi mazur, Granadó. 7. Horthy-induló, Lehár J.

— Az állatorvosok díjazása. A földművelésügyi miniszter az állatorvosok díját az eddig érvényben volt rendeletben megállapított díjtételek tizszeresére emelte föl.

— Ruhakiosztás. Akik menhelyi gyermeket tartanak, a ruházatot átvehetik a települési ügyelőnél 27., 28. és 29. é. délután. Igazgatóság.

— A becsületes megtaláló. Csütörtökön délelőtt a Piac-utcán Balogh János 303. számú rendőr az uttesten 25 ezer koronát talált. Bevitte a rendőrségre, hol még tegnap jelentkezett a pénzért tulajdonosa, egy nemzeti hadseregbeli tiszthelyettes Karcagról, ki szénázásra jött Debrecenbe és itt elvesztette pénzét. A tiszthelyettes a becsületes rendőrnek 500 koronát adott.

— Megszökött tolvaj. Fodor Sándor debreceni gazda lovát és kétkerékű taligáját még áprilisban ellopták. Most kiderült, hogy a tolvaj Rácz István, ki a lopott jószágokkal átlépte a demarkációs vonalat s a Bácskába szökött.

— Vörös hadifoglyok. Tegnapelőtt 500 vörös katona érkezett a román fogságból Debrecenbe. A foglyokat Borson Iliaszku, a magyarfalásról jól ismert oláh kapitány adta át a magyar hatóságoknak. A foglyokat, akik Brassóból és Krajovából érkeztek, a nyulási baraktáborban dr Szabó Elek városi tanácsnok, dr Roncsik Jenő és dr Kádár István kir. ügyész-ből álló bizottság igazolja.

— Babatanfolyam. A debreceni tudományegyetem szülészeti-nőgyógyászati klinikáján (volt bábaképző intézet) folyó évi október 15-én tíz hónapos tanfolyam kezdődik. Polgári iskolát végzett tanulók előnyben részesülnek. Felvételi felételek akár levélben, akár személyesen a klinika irodájában megtudhatók. Későbbi jelentkezők nem vétetnek figyelembe. Dr Kenézy Gyula, egyet. ny. r. tanár, a klinika igazgatója.

— Földárverések a városnál. Pénteken délelőtt tartották meg a városháza kistanács-termében az árveréseket több, városi bérleire. Nagyobb érdeklődés csak a 384 holdas Szikligyákor árverésénél mutatkozott. Az eddigi 22.116 korona bérösszeggel szemben özv. Bleyer Miklós 103 000 koronáért vette ki. Az odód-cucai vadászterületet a köztisztviselők vadászterületa vette ki évi 18 000 koronáért 3 esztendőre. A tócskerti Kacsokovits-féle 1013 négy-szögöl területet Murray Miklós vette ki 3800 koronáért, de a leütés után Elek Péterné még 50 koronát ráigért. Ezen a kis, nem is legjobb minőségű földterületen paja van és a mai lakásinségben ez emelte annyira értékét. A 39 holdas Balog-féle guti kaszállóért a régi bérlő, K. Kovács József 7800 koronát ígért. Végül a Bőrbokra nevű 10 holdas területet Szabó Ferenc vette ki 8150 koronáért. A kikiáltási ár 4500 korona volt.

— A Movénál előjegyzett áruk csak tíz nap múlva vehetők át, mivel a szvettereket a nagy előjegyzések miatt a gyárból kellett utána rendelni. F. hó 28. tól okt. 1. ig férfi ruhaszövetekre m. a 610 kor. és strux bársonyra m. a 300 kor. előjegyzéseket elfogadunk d. e. 9—1-ig. A titkár.

— Több szükséglakás épül, de később. A főispán budapesti útján a szükséglakások építése ügyében is tárgyalt a miniszteriumokban. Sikertült kieszközölni, hogy az 50 szükséglakás helyett 100 építhessék, azonban sajnos, az építkezések halasztást fognak szenvedni, mert a szükséglakások építésére felvett 50 milliót teljesen a budapesti szükséglakások építése fogja fölemészteni. Kikötésbe helyezték azonban, hogy a minisztertanács legközelebb újabb 50 milliót fog megszavazni szükséglakások építésére és ebből Debrecen 6 milliót kap 100—120 szükséglakás építésére. Az építkezések felett a felügyeletet az államépítészeti hivatal fogja gyakorolni.

— Mert nem művelte meg földjét. A kormány szigorú rendeletben kötelezte a földtulajdonosokat és bérlőket, hogy földjeiket megműveljék, nehogy a közellátásban zavarok álljanak elő. E rendeletbe ütköző kihágást követett el Fürst Ödön többszörös milliomas, nagybérlő, aki a balmazújvárosi határban levő Kónya-nevű tagbirtokot tavaly ősszel műveletlenül hagyta és az idén is csak albérléibe adással értékesítette. Weszprémy Barna tb. főszolgabíró kihágásért 90 napi elzárásra és 2000 korona pénzbírságra ítélte. Fürst az-ítélet ellen felebbezett.

— Fontos ügy. A kőműves mestereket vasárnap 11 órára Csapó-utca 50 szám alá értekezletre meghívja az Elnökség.

— Sőt ugy a viszonteladók, mint a fogyasztók, korlátlan mennyiségben blokk nélkül beszerezhetnek Hónig sóraktárában.

— Tárgyalási módor a lakáshivatalban. A debreceni lakáshivatalban állandóan tolonganak a panaszos lakásigénylők. Vannak, akik ügyvédjükkal jelennek meg, hogy gyorsabban tudják elintézni dolgaikat. Vannak ügyvédek, akik csaknem naponta megfordulnak ott: egészen kifejtett lakásügyi klientélájuk van, ott ólálkodnak az ügylők is; mindig tudnak lakást szerezni! Persze ügynöki jutalékért, lelépési díjért, stb. Akinek ügyvédje nincs, az várhat és bizony nem oly modorban tárgyalnak vele, mint lehetne és kellene. Némikép magyaráz-hajó is az idegességgel, mely feszültté teszi a levegőt a lakáshivatalban.

— De ha engem kilakoltatnak, hová helyezem el a családomat? — hangzott nemrég panaszosan a szó az egyik lakásügyi nagyhatalom előszobájában.

— Megy az ég alá! — csattant fel az előadó bántoan ideges, durva hangon. Miután olyan embernek szólt az ég alá küldés, aki formaruhát visel, érdeklődünk az előzmény iránt és megtudtuk a következőket:

Vas József Vendég-u. 17. sz. háztulajdonosnál az egyik szoba-konyha zugból álló lakásra három igénylő jelentkezett: Miklós Ferenc, Molnár Jánosné és Tokaji Jánosné. E hó 3-án volt a tárgyalás, melyen részt vett a háztulajdonos is, aki a lakást az immár 5 hónap óta hajléktalan Miklós Ferencnek adta, akinek felesége, 2 éves és fél éves gyermeke van. Az előadó is neki ítélte oda — szóval, mert hiszen a végzést csak tárgyalás után lehet elkészíteni. Erre Miklós Ferenc tényleg el is foglalta a lakást, a háztulajdonos beleegyezésével beköltözött és a házbért kifizelte. Mi történt ezután? A lakáshivatal 7330 sz. alatt utólagosan Mayer Györgynek ítélte oda a lakást, aki nem is igényelte azt, mert nem is tudott róla, ellenben öt addigi lakásából (Diakoniszta otthon) akarják kilakoltatni. Természetesen a nagynehezen lakáshoz jutott ember nem hagyhatta szó nélkül és meg merete kockáztatni szerényen a kérdést, hogy hol fog akkor már most ő lakni? Erre adta meg az előadó az érthető választ:

— Megy az ég alá! Ugyebár kedves és kedélyes modor? Hát csoda-e, ha az ilyen hivatalból kijövet, csak átkot és szitkot hall az ember, olyanokat amelyeknek legyenyhébbje se túri meg a nyomdafestéket.

— Rendőri hírek. Vigyázatlanság. Mint már jeleztük, Simonyi József erdőőr saját vigyázatlansága folytán vadászfegyverével súlyosan megsebesítette magát. Tegnap reggel a közkörházban belehalt sérüléseibe. — Lopások. Szilágyi Ferenc, Könyves Tóth Kálmán-utcai lakostól felesége Bajusz Zsuzsanna sok fehérneműt ellopva megszökött.

MŰVÉSZET

HANGVERSENY

A budapesti Operaház tagjainak, a róm. kath. Egyházi Vegyeskar közreműködésével folyó ró 26-án a vármegyeház dísztermében este 7 órai kezdettel a politikai vendégek tiszteletére nagyobbzabású hangverseny lesz, amelynek műsora a következő:

1. Gaál F. „Sóhajtas”. Előadja: a Szt.-László dalegylet
2. Üdvözlő beszéd. Tartja: Reitz János.
3. a) Verdi: Traviata, nagy ária; b) Hubay: Aria a Cremondi hegedűs c. operából, énekl Eitner Irén, az Operaház tagja.
4. Magyar dalok (Fráter, Balázs és Révfy K. nótáiból) előadja a róm. kath. Egyházi Vegyeskar.
5. Bakoss Sarolta szavalja: Végvári: 1919. január 24. — Évfordulóra. Mint Jobb... c. költeményeit.
6. a) Dienzl O. „Lilomszál”. „Piros rózsák”. Énekl: K. Wakots Margit operáénekesnő.
7. Zongorán etód: Hammerstad János zongoraművész
8. Rosthy Annie hangversenyénekesnő, Tarnay, Kacsóh és Butykay dalokat énekel.
9. Ünnepi beszédet tart: Haller István vallás-és közoktatásiügyi miniszter
10. Hymnusz. Előadja a róm. kath. Egyházi Vegyeskar.

Zongorán kísér Gobler Vilmos, a Nemzeti Zenede tanára.

Jegyek: Antalfynál, Csáthynál és a nagy tőzedében kaphatók.

A tiszta jövedelem az „Uj Magyarország” sajtóalapja javára fordítatik.

SPORT

DEAC—NyTVE. A bajnoki évad legértékesebb küzdelme kerül eldöntésre vasárnap délután fél 4 órakor az útegyházi sporttelepen. Tekintve, hogy a DEAC Held Lászlóval, ki a délvidéki válogatott csatárjátékos volt újjátérőit nyert, a mérkőzés eredményét megjósolni nem lehet. A sportkörökben a DEAC győzelmét várják minimalis goalkülönbséggel.

DKASE—DNYSC játszik előzőleg fél 2 órai kezdettel. A mérkőzés igen izgalmas lesz, mert a nyomdászok az utóbbi időben pompás formát mutattak.

A DTE a bajnokcsapat. A kerületi tanács tegnapi ülésén elutasította a DVSC beadványát s helyt adott a DTE felebvezésének és így végérvényesen a DTE lett a bajnokcsapat. A 11 ezüst érmet át is adták a DTE jelenlévő intézőjének.

A kik a bírövizsgára óhajtanak jelentkezni, jelentsek ezt be Balog István bírónál (Schveici tejszarnok) október 17-ig. A vizsgadíj 50 korona.

— **Bethoven „Grieg” „Mozart” „Shubert” Schuman** és más kitűnő zongora darabok kaphatók Antalfynál Szent Anna- és Varga-u. sarok.

Színház

Csokonai színház műsora:

Szombat: *Cigány grófné*, operette 3 felv. Vasárnap délután: *Millió*, bohózat 5 felv. Mérsékelt helyárakkal, 3 órai kezdet.

Vasárnap este: *Cigány grófné*, operette 3 felvonás.

Hétfő: *Sylvio kapitány*, dráma 3 felvonás *A bérlet*.

Kedd: *Cigány grófné*, op. 3 felv. *B bérlet*.

Szerda: *Ugyanaz. C bérlet*.

Csütörtök: *Ugyanaz. A bérlet*.

Cigány grófné, operett 3 felvonásban. Bemutatták a Csokonai-színházban folyó hó 23-án. — Hosszu várakozás és lázas készülődés előzte meg az új színházi évad ez első zenésjátékát, mely mindazonáltal még sem elégitette ki teljesen a hozzáfűzött reményeket. Nem pedig elsősorban azért, mert maga a darab meséje is oly mesterkelt, oly erőltetett, hogy elejétől végig érezhető benne valami üresség, valami kielégítetlen hézagosság, ami rontja a hatást és műélvezetet egyaránt. Másodsorban pedig azért, mert a szereposztás sem volt szerencsés és találó. A mese lélektani hibájához fokozó hatással járult az a körülmény, hogy Bodán Margit—Livia grófné—hanghordozásának mesterkéltsége sokszor igen kirívó volt, Rohonczy Mihály—Jenő gróf—hangja pedig gyakran olyan Király Ernő-féle gyöngye és szintelen gégehang. Az előadás művészi értékét mindezek dacára is ki kell emelnünk. — Kitűnően játszottak Bodán Margit, Nádasy István, Rohonczy Mihály és Rácz Ada. Szigeti Jenő is elsőrendűt produkált, de a hegedűjáték utánzását nem elég ügyesen oldotta meg. Bodán Margittól és Rácz Adától igen sokat várunk, ha több természetességet visznek játékukba. Örömmel emlékezünk meg külön is Küssler Irén táncbetétéről, amely minden dícséretet fölülmul és úgy hisszük, nem nagytunk, ha azt mondjuk: olyant produkált, amilyent még nem láttunk Debreczenben. A kisebbek is jól játszottak, a zenekar pedig egyenesen mesterit adott. Gyönyörűek voltak a díszletek is. Jól esett látnunk, hogy a közönség nagy érdeklődést mutatott a premier iránt és zsufolásig megtöltötte a színházat.

Báha Lujza — Debreczenbe jön. *Blaha Lujza* kijelentette egy miskolci ismerősének, hogy már irnak részére egy megfelelő darabot, amelyben végleg elbucszuk a közönségtől. Ezt Budapesten fogják játszani, de lefog jönni Debreczenbe is, Miskolcra is, hogy e városokban is fellépjen még egyszer utoljára.

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

A **Cigány grófné** mulattató meséjével, pompás táncszámaival, fényes kiállításával mindenkinek nagyszerű szórakozást szerez. Jegyek a Cigány grófné összes előadásaira előre váltathatók.

A bérlet előjegyzés határideje ma szombaton lejár. A Csokonai színház igazgatósága ismételen felhívja a bérlőket, hogy bérleteik felől intézkedni kegyeskedjenek, különben azokat az új jelentkezők kapják meg.

Aladin és a Csodalámpa, mese 4 felvonásban az Apollóban szombat és vasárnap az ifjusági előadáson. Szombat délután 4 és 5 órakor.

Cinabar IV. befejező rész csak az Urániában. Előadások 4, 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

A **kedvenc**. Star film vigjáték 4 felvonásban. A főszerepekben Lóth Ila és Gál Gyula Bemutatja az Arany Bika mozi. Jegyelővétel.

A **hét főbűn** második fejezete a Falánkság Franceska Bertini főszereplésével bemutatja az Apolló. Előadások 6 és 8 kor.

19377—920.

Hirdetmény

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező pallagi III. számú 430 kat. hod és 921 négyszögöl területű földbirtok 1920 október 1-től 1923. évi szeptember 30. napjáig terjedő 3 évre nyilvános árverésen bérbe fogadati.

A városháza kistanácstermében megtartandó nyilvános árverés határideje folyó év szeptember hó 29-ik napjának délelőtt 9 órája.

Az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt a városi számvevőségnél bárki megtekintheti.

Debreczen, 1920 szept. 23.

A városi tanács.

Az árpa és tengeri vetésterületek bejelentése

Hivatkozással a közlelmezési miniszter ur rendelkezésére saját érdekükben nyomtatékosan felhívom a város termelő lakosságának figyelmét, hogy a f. évi árpa és tengeri vetésterületeiket a központi városi lisztirodában Csapó-u. 15. sz. alatt sürgősen, de legkésőbb október hó 1-ig annyival is inkább jelentsek be, mert azok ellen, akik bejelentési kötelezettségüknek eleget nem tesznek, a vonatkozó rendelkezések értelmében a legszigorubb kihágási eljárás fog foganatba vétetni.

Debreczen, 1920 szept. 22.

Hubert Ottó főispán.

Szárász tűzifa

hatóságilag megállapított aron kapható

Könyves Tóth Miklós

tűzifakereskedőnél

Csapó-utca 28. sz.

18975—1920.

Hirdetmény

Debreczen város tulajdonát képező földbirtokok közül 1920 október hó 1-től 1923 szeptember 30 ig terjedő 3 évre a városháza kistanácstermében 1920 év szeptember 29-én megtartandó nyilvános árverésen az alábbiak fognak bérbeadni.

1. Balogh Mihályné-féle halápi 12 holdas kaszálóbirtok.

2. Erdei Pál-féle fancieskai 6 holdas kaszálóbirtok.

Az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt a városi számvevőségnél bárki megtekintheti.

Debreczen, 1920 szept. 23.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Azon
Debreczeni gazdasági egyesületi tagok, — kik mászért befizettek, de pénzüket eddig vissza nem vették, sziveskedjenek ez iránt hivatalunkban (Piac-utca 61. sz. a.) mielőbb jelentkezni, magukkal hozván utalványukat. Debreczeni Gazdasági Egyesület.

Akiknek
sóra utalványuk van a Sturm söraktárba, a sőt onnan e hó 27-én (hétfőn) d. e 9 órakor d. u. 5 óráig okvetlenül elvigyék. Debreczeni Gazdasági Egyesület

Eladó
Boldogfalva-utca 6. számú nagytelki ház azonnali beköltözhető lakással. — Értekezhetni a helyszínen 25 és 26-án.

Modern
4 szoba, fűrdőszobás lakásom elcserélem 3—4 szobás lakásért Poroszlai-ut 21.

Villany
lámpát álló íróasztalt keres megvételre lapunk kiadóhivatala

Debreczeni Gazdák Bankjárszvénytárs.
Kossuth-u. 17. Kölcsonyket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad, értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megörzés céljából bérbe ad (safe deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Eladó
Ispotály-utca 15. sz. egy javítani való asztalkonyha, javításhoz lemezzel öcskavasú ruhák, egy férfi téli felöltő.

50 kg.
jó házi zsir piaci áron alul eladó. Czegléd-utca 12. (iskola.)

Íróasztalt
esetleg egész szoba berendezést keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadóba kérek.

Vadászfegyver
12-es kakasnélküli eladó. Rózsa-u. 3.

FORGÁCS I.

műorás
Bádógos-u.

Bélyogzógyárás véso-

Intézet
PAULÓ I.
Baththyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Zákány József

fuvarozási vállalata
PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

FÉNYKÉPNAGYÍTÁSOK

legsikerűtebbek és legolcsóbbak
TAKÁCS VINCZE
fényképésznél, Egyház-tér 3. Nagytelplom mellett.

Tankönyvek bekötését

bördíszmü-munkát tartós és izléses kivitelben készít

VARJAS PÁL

könyvkötő, Egyház-tér 3. sz.

Kövary és Altmann

szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Koros Sándor

férfi-szabó üzletében Piac-u. 60. Saját készíttéssel elegáns férfiöltönyök kaphatók.

KÉSZIT Központi szeszfordéket, Pálinkafőző üstöket

MENDLOVITS S., rézműves,
Nyirbátor Szabolcsm. □ Alapított 1890.

Termelők figyelmébe

Saját érdekükben figyelmeztetjük a termelőket, hogy miután közlelmezési miniszter ur által kivetett kontingensre kat. holdanként minden termelőnek nagyobb mennyiséget kell beszolgáltatni, a fogyasztók részére tengeri kitelekekben csak akkor adható el, ha náluk az eladott mennyiség és a gazdasági szükségletre visszahagyandó készletek leszámítása után a beszállítandó mennyiség feltétlenül biztosítva van.

Debreczen, 1920 szept. 24.

Közlelmezési ügyosztály